

Sygn. akt I KK 343/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 12 października 2022 r.

sprawy **D. C.**

w przedmiocie wyroku łącznego

z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt VII Ka 1108/17,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Zielonej Górze

z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt II K 469/17,

I. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Zielonej Górze – oba - w części dotyczącej rozstrzygnięcia o połączeniu węzłem kary łącznej kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze w sprawach o sygn. akt II K 262/09 i VII K 578/10 i na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie karne w tym zakresie umarza;

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

D. C. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 11 sierpnia 2009 r., sygn. akt II K 262/09, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 1 lipca 2010 r., sygn. akt VII Ka 1052/09, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 31 § 2 k.k., popełniony 23 kwietnia 2008 r.; postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt II Ko 654/13, zarządzono wykonanie kary;
2. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 3 lutego 2010 r., sygn. akt VII K 578/10, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 10 września 2010 r., sygn. akt VII Ka 660/10, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 3 lat próby za czyn z art. 178a § 1 k.k., popełniony 5 kwietnia 2009 r.; postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 9 września 2009 r., sygn. akt VII Ko 1263/13, zarządzono wykonanie kary;
3. Sądu Rejonowego w Słubicach z dnia 6 listopada 2012 r., sygn. akt II K 390/12, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt IV Ka 2/13, na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 5 lat próby, za ciąg przestępstw z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnionych w okresie od 5 sierpnia 2010 r. do 1 marca 2011 r.; postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 26 września 2013 r., sygn. akt II Ko 1060/13, zarządzono wykonanie kary;
4. wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Sulęcinie z dnia 5 grudnia 2012 r., sygn. akt II K 528/12 (oznaczonym w karcie karnej skazanego sygnaturą VII K 51/13), na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, za ciąg przestępstw z art. 244 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnionych w okresie od 4 do 14 sierpnia 2012 r.;
5. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 17 maja 2012 r., sygn. akt II K 1225/11, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt VII Ka 1014/12:

- na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 25 lutego 2011 r.,
 - na karę roku pozbawienia wolności za czyn z art. 263 § 2 k.k., popełniony w dniu 1 marca 2011 r.,
 - na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w okresie od 2008 r. do 2010 r.,
 - na karę roku pozbawienia wolności za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony 6 sierpnia 2010 r.;
- wyrokiem tym orzeczono karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
6. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 2 lipca 2012 r., sygn. akt II K 749/06, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 10 maja 2013 r., sygn. akt VII Ka 1107/12:
- na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od czerwca do dnia 22 grudnia 2005 r.,
 - na karę roku pozbawienia wolności za czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony 3 stycznia 2006 r.;
- wyrokiem tym orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;
7. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 20 czerwca 2012 r., sygn. akt II K 453/11, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, z dnia 10 października 2013 r., sygn. akt VII Ka 784/13, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 270 § 1 k.k., popełniony 28 lutego 2010 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2015 r., sygn. akt II Kop 105/15, wydał europejski nakaz aresztowania w celu wykonania kar orzeczonych wyrokami wydanymi przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w sprawach: II K 262/09, II K 1225/11, II K 453/11 i II K 390/12 oraz w sprawie Sądu Rejonowego w Słubicach, sygn. akt II K 390/12. Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2015 roku, sygn. akt II Kop 141/15, Sąd ten wydał kolejny europejski nakaz aresztowania - w celu wykonania kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze w sprawie sygn. akt VII K 578/10, odmawiając jednocześnie, na podstawie art. 607b pkt 2 k.p.k. wydania europejskiego nakazu aresztowania w celu

wykonania kary 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. II K 528/12.

W dniu 9 grudnia 2015 r., D. C. został zatrzymany na terenie Wielkiej Brytanii, a następnie przekazany do Polski w dniu 17 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, wyrokiem łącznym z dnia 17 września 2017 r., sygn. akt II K 469/17:

I. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego D. C. wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 11 sierpnia 2009 r., w sprawie II K 262/09 i oraz z dnia 3 lutego 2010 roku, w sprawie VII K 578/10, orzekając w ich miejsce karę łączną roku pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył skazanemu okres zatrzymania w sprawie II K 262/09 Sądu Rejonowego w Zielonej Górze w dniu 22 kwietnia 2008 r. (pkt 1 i 2 wyroku);

II. na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 2 k.p.k. ustalił, że z chwilą uprawomocnienia się niniejszego wyroku łącznego traci moc kara łączna orzeczona wobec skazanego D. C. wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 17 maja 2012 roku, w sprawie II K 1225/11;

III. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego D. C. wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 17 maja 2012 r., w sprawie II K 1225/1 1, Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 20 czerwca 2012 roku w sprawie II K 453/11 i Sądu Rejonowego w Słubicach z dnia 6 listopada 2012 roku w sprawie II K 390/12, orzekając w ich miejsce karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył skazanemu okres zatrzymania od godziny 20.00 w dniu 5 sierpnia 2010 r. do godziny 23.00 w dniu 6 sierpnia 2010 r., tj. 2 dni w sprawie II K 1225/11 Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, okres tymczasowego aresztowania na terytorium Wielkiej Brytanii w związku z wydaniem Europejskich Nakazów Aresztowania w sprawach II Kop 105/15 i II Kop 141/15 Sądu Okręgowego w Zielonej Górze od dnia 9 grudnia 2015 r. do godziny 15.00 w dniu 17 listopada

2016 r. (zaliczony skazanemu postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 7 lutego 2017 r., w sprawie II K 1225/11 na poczet kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego wyrokiem w sprawie II K 1225/11 Sądu Rejonowego w Zielonej Górze) oraz okres tymczasowego aresztowania od dnia 27 września 2012 r. do dnia 6 listopada 2012 r. w sprawie II K 390/12 Sądu Rejonowego w Słubicach; IV. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie postępowanie w sprawie umorzył;

V. ustalili, że w pozostałym zakresie wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, po rozpoznaniu apelacji skazanego i jego obrońcy, wyrokiem z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt VII Ka 1108/17, zaskarżony wyrok łączny utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w części utrzymującej w mocy orzeczenie o karze łącznej roku pozbawienia wolności, obejmującej kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, wydanymi w sprawach o sygn. II K 262/09 i VII K 578/10 na korzyść skazanego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego - art. 433 § 1 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy zaskarżonego apelacjami skazanego i jego obrońcy wyroku łącznego, pomimo tego, że na skutek zaniechania - z obrazą art. 410 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. - wyjaśnienia istotnych okoliczności, wyrok Sądu I instancji w części orzekającej wobec skazanego D. C. karę łączną roku pozbawienia wolności, obejmującą kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, wydanymi w sprawach o sygn. II K 262/09 i VII K 578/10, został wydany z rażącym naruszeniem art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k., co obligowało Sąd odwoławczy do uchylenia wyroku w tej części oraz umorzenia w tym zakresie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego - na podstawie art. 572 k.p.k.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz utrzymanego w tym zakresie w mocy wyroku łącznego Sądu I instancji i umorzenie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że w postępowaniu w przedmiocie wyroku łącznego, toczącym się przed Sądem Rejonowym w Zielonej Górze, doszło do naruszenia art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k., co, na skutek nie dość wnikliwej kontroli odwoławczej, uszło uwadze Sądu Okręgowego w Zielonej Górze.

Mianowicie, Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że D. C. został zatrzymany i wydany Polsce w wykonaniu dwóch wydanych względem niego europejskich nakazów aresztowania (dalej: ENA) – w sprawach o sygn. akt II Kop 105/15 i II Kop 141/15 (jak wynikało to z protokołu przekazania skazanego, sporządzonego przez stronę polską), co umożliwiałoby przekazanie go Polsce celem wykonania kar orzeczonych dwoma wyrokami, które obecnie objęte zostały węzłem kary łącznej roku pozbawienia wolności (pkt I wyroku Sądu I instancji). W rzeczywistości, o czym przesądza treść korespondencji z organami państwa przekazania (k.151 - 152, 168 – 169 i 171 - 172 akt sprawy II Kop 105/15), D. C. został przekazany polskim organom ścigania przez Wielką Brytanię wyłącznie na podstawie ENA z dnia 4 sierpnia 2015 r., sygn. akt II Kop 105/15.

Zgodnie z treścią art. 607e § 1 k.p.k. osoby przekazanej w wyniku wykonania nakazu (ENA) nie można ścigać za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania, ani wykonać orzeczonych wobec niej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności (tzw. zasada specjalności). Stosownie do treści 607 e § 3 k.p.k. przepisu tego nie stosuje się, jeżeli:

- 1) państwo wykonania nakazu złożyło oświadczenie o dopuszczalności ścigania lub wykonania kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności za wszystkie czyny popełnione przed przekazaniem, chyba że organ sądowy tego państwa w orzeczeniu o przekazaniu postanowił inaczej;
- 2) osoba przekazana, pomimo takiej możliwości, nie opuściła terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu 45 dni od dnia prawomocnego zakończenia postępowania albo po opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na nie powróciła;

- 3) nie została orzeczona kara pozbawienia wolności albo inny środek polegający na pozbawieniu wolności;
- 4) postępowanie karne nie wiąże się ze stosowaniem wobec osoby ściganej środka polegającego na pozbawieniu wolności;
- 5) czyn osoby ściganej jest zagrożony karą lub środkiem niepolegającym na pozbawieniu wolności;
- 6) osoba ścigana wyraziła zgodę na przekazanie i zrzekła się korzystania z prawa określonego w § 1;
- 7) osoba ścigana, po jej przekazaniu, złożyła przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy oświadczenie o zrzeczeniu się korzystania z prawa określonego w § 1 w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem;
- 8) organ sądowy państwa wykonania nakazu, który przekazał osobę ściganą, na wniosek sądu właściwego do wydania nakazu, wyraził zgodę na ściganie lub wykonanie kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności za przestępstwa określone w pkt 1.

W niniejszej sprawie żadna z wyżej wymienionych sytuacji nie miała miejsca. Jak wynika z akt postępowania, D. C. nie zrzekł się prawa wynikającego z zasady specjalności przed sądem w Wielkiej Brytanii, jak również, już po przekazaniu, nie złożył oświadczenia w tym zakresie w sprawie o sygn. VII K 578/10 czy w trakcie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Brak przy tym podstaw do uznania złożonego przez niego na rozprawie w dniu 17 września 2017 r. wniosku o połączenie kar pozbawienia wolności, w tym orzeczonej w sprawie o sygn. VII K 578/10, za oświadczenie o zrzeczeniu się prawa korzystania z zasady specjalności w rozumieniu art. 607e § 3 pkt 7 k.p.k.

Powyższe stanowiło przeszkodę do objęcia węzłem kary łącznej kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze w sprawie VII K 578/10, o której mowa w ENA z 9 listopada 2015 r., a którą Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyrokiem łącznym z dnia 17 września 2017 r. połączył z karą orzeczoną wyrokiem tego Sądu z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie II K 262/09, skoro kara ta nie stanowiła podstawy przekazania skazanego do Polski w wyniku wykonania ENA, a D. C. nie zrzekł się prawa wynikającego z zasady specjalności. W orzecznictwie Sądu Najwyższego niekwestionowany jest pogląd,

że zasada specjalności sformułowana w art. 607e § 1 k.p.k. stanowi przesłankę ujemną do orzeczenia kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności, wymierzone za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę wydania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Rażące naruszenie art. 607e § 1 k.p.k. stanowi zarówno wydanie wyroku łącznego obejmującego kary pozbawienia wolności nieobjęte decyzją o przekazaniu, jak i wykonanie uprzednio orzeczonej kary łącznej obejmującej takie kary (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r., III KK 140/11, z dnia 14 stycznia 2014 r., V KK 357/13 i z dnia 6 lutego 2020 r., II KK 2/20).

W świetle powyższych rozważań oczywistym jest, że zawarte w punkcie I i II wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 27 września 2017 r. rozstrzygnięcia o karze łącznej, łączącej kary wymierzone wyrokami tego Sądu w sprawach II K 262/09 i VII K 578/10 oraz zaliczające na jej poczet okres zatrzymania w sprawie o sygn. akt II K 262/09, obarczone są rażącym naruszeniem art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. Uchybienia tego nie dostrzegł i nie skorygował Sąd drugiej instancji, pomimo rozpoznania apelacji wniesionej na korzyść skazanego, przez co błędy Sądu I instancji przeniknęły do wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze. Gdyby Sąd odwoławczy prawidłowo przeprowadził kontrolę instancyjną, byłby zobowiązany do uchylenia powyższego rozstrzygnięcia i - wobec braku przesłanek do połączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. VII K 578/10 z karą pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie o sygn. II K 262/09 - umorzenia w tym zakresie postępowania w przedmiocie wyroku łącznego na podstawie art. 572 k.p.k.

Wobec podzielenia zarzutu kasacji konieczne było zatem uchylenie zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w mocy orzeczenie o karze łącznej roku pozbawienia wolności, obejmującej kary wymierzonego wyrokami Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, wydanymi w sprawach II K 262/09 i VII K 578/10 oraz umorzenie postępowania w przedmiocie wyroku łącznego w tym zakresie.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, przy czym o kosztach procesu zgodnie z art. 632 pkt 2 k.p.k.

[as]

